

Dues mirades

Rouco i Prats

JOSEP MARIA **Fonalleras**

Fets i actituds. Són, en paraules de **Rouco**, les causes que poden provocar un nou conflicte. Determinats fets i unes actituds determinades, que, segons el seu pensament, encara són vigents en l'imaginari col·lectiu i que s'instal·len com a possibilitats de futur. ¿Quins fets? ¿Quines actituds? ¿L'oposició al concepte més elemental de la democràcia? ¿El tancament a qualsevol idea de diàleg amb el maximalisme de la llei que ja no convoca sinó rebuig i prevenció? ¿O els fets que invoca **Rouco** són les demostracions d'un poble que malda per ser sobirà, la societat que lluita contra les més flagrants injustícies? ¿I les actituds que, segons l'opinió del prelat, poden causar una altra guerra civil? ¿Són les dels dirigents que perse-

gueixen un canvi de registre constitucional per tal que es pugui escoltar, nítida, la voluntat d'un poble?

L'actitud de **Rouco** (i no només les seves paraules, sinó el to crispat, seriós, trist, antic i fosc, com el record de fa setanta-cinc anys) contrasta aquests dies amb unes paraules que va escriure **Modest Prats** (il·l'any 1975!) contra la violència. Ell, fill d'una persona assassinada el 1936 a Montcada, clamava per un país on no hi hagués «venjances ni odís, sinó igualtat i fraternitat». Aquest capellà de poble, savi des de la compassió, tenia el que no té tot un cardenal: l'esperit profund de la fe, el desig d'una Església que se situés «al costat de la veritat, de l'amor, de la justícia i de la llibertat». ≡

Entabanadors

EMMA **Riverola**

«E stem en una època d'entabanadors consumistes». Amb aquesta sentència, el publicista **Joaquín Lorente** tancava la seva opinió sobre la publicitat encoberta que s'amaga rere alguns tuits de famosos. Al mateix temps que fem baixar els déus dels altars i els mites dels pedestals, elevem la tecnologia a una categoria superior concedint-li un do semblant al de la infalibilitat. Les nostres generals suspicàcies davant de tot el que fa olor de poder o doctrina cedeixen davant la fascinació constant de l'allau d'impulsos que brota de les pantalles. Ara és la imatge d'un famós assaborint una cervesa determinada, un segon més tard la notícia més extravagant (potser caducada fa mesos) i,

tot seguit, el vídeo viral de torn. Un gos que balla, el gat que fa les mil monades, la veu prodigiosa d'algú o, per què no, la pel·lícula de la nena que descobreix per primera vegada la pluja i que, durant dos segons preciosos, ens mostra l'iPhone de la seva mare que suposadament grava la majoria de l'escena. Una presumpta gravació espontània i casolana descrita com a «encantadora», «dolça», «adorable», «emocionant» o «alegre». Paraules que queden associades d'una manera neta i efectiva a la poma d'Apple. Una fantàstica campanya que en menys d'una setmana arriba a sumar milions de visionats a tot el món i que nosaltres mateixos distribuïm gratuïtament. No està malament. Doncs això, entabanador. ≡

Petit observatori

JOSEP MARIA
Espinàs

¿Potser és un secret científic?

Un destacat neuròleg, **Dick Swaab**, ha estat entrevistat per **Ima Sanchís**. Explica que el 50% del que serem ja està definit al fetus. També diu que, després de néixer, el nen o la nena reacciona a la melodia de la telenovella que la mare veia durant l'embaràs. És rotund. Més sorpreses: hi ha una memòria fetal per als gustos, les olors i els sons. I que en els nens, la probabilitat d'homosexualitat augmenta amb el nombre de germans nois més grans.

Com el lector comprendrà, no sóc capaç de discutir cap de les moltes, i per a mi sorprenents, afirmacions que fa un catedràtic de neurologia, que investiga a l'Institut Holandès de Neurociències. Però hi ha una cosa que m'ha cridat l'atenció. Quan l'entrevistadora li pregunta l'edat que té, la resposta és aquesta: «La meua edat és un secret».

M'ha semblat sempre una coqueteria innecessària el fet d'ocultar l'edat

¿Ell sap moltíssimes coses que nosaltres ignorem, coses molt complicades, i no ens pot explicar una cosa tan senzilla com els anys que té? No és una informació científica, evidentment. Però no veig cap raó perquè la seva edat hagi de ser matèria reservada, precisament. Sabem el que pensa de la vida intrauterina però en canvi ignorem en quin moment de la seva vida –que és pública– es troba ara.

Tots sabem que hi ha gent que procura amagar l'edat, i sempre m'ha semblat una innecessària coqueteria, però sempre, també, he respectat allò que pugui haver-hi darrere l'inofensiu engany. Però em sorprèn que negui aquesta objectiva informació un notable científic com pel que sembla és **Dick Swaab**.

Pot explicar que està casat, que té tres fills, fins i tot amb la precisió que un d'ells és adoptat, on va néixer, on viu... Ah, però «la meua edat és un secret», exposa. ¿Potser és un secret que se li va imposar durant la vida fetal? ≡

Europa i la immigració

Xenofòbia: ¿què cal fer a Catalunya?

El Govern i els partits sensats han de ser activament antiracistes i establir línies vermelles

RICARD
Zapata-Barrero

Es discursos polítics xenofòbs estan augmentant a Europa. Fins i tot són a la porta principal de diversos governs nacionals i poden ser el pròxim maldecap de les institucions europees si l'aliança de partits xenofòbs guanya visibilitat parlamentària després de les eleccions del 25 de maig que ve. En un moment de crisi econòmica generalitzada, de desprestigi de les institucions democràtiques i d'incertesa sobre la capacitat dels partits tradicionals per solucionar els problemes socials, els immigrants i les minories ètniques són un recurs fàcil de manipulació emocional col·lectiva, d'incitació d'opinions negatives i comportaments racistes. La xenofòbia no és una realitat social, sinó una realitat construïda políticament. Tenim la necessitat urgent de buscar mecanismes polítics que ens ajudin a defensar les línies vermelles del que la nostra societat pot arribar a tolerar.

EL DISCURS polític xenofòb descansa bàsicament sobre tres criteris bàsics: interpe·lla molt directament els ciutadans nacionals, polaritza la societat entre un nosaltres-positiu i un ells-negatiu i constantment fomenta una representació deshumanitzadora i cri-

minal dels immigrants. Vist en general, se solapen dos processos. Un de tipus territorial en què el vot xenofòb ha passat de l'àmbit local al nacional i ara a l'europeu. I un segon que veu la xenofòbia europea com el resultat de diverses onades que culminen ja el 2002, quan a França s'evidencia que el vot pot convertir el Front Nacional en alternativa real de poder. Després va venir una altra onada en què el discurs xenofòb va passar a contaminar especialment els partits de dreta tradicional. I ara, finalment, els governs adopten en les seves polítiques aquests discursos i els passen de manera alarmant a la seva pràctica de govern.

Aquest discurs té bàsicament dues retòriques: una conservadora i tradicionalista, basada en la defensa d'una suposada essència identitària nacional, i una altra més populista que mobilitza emocions més primàries i que recorre a la manipulació de la informació per escenificar que estem davant un conflicte d'interessos en què «òbviament» ha de prevaler l'interès dels ciutadans.

A Espanya, aquest discurs té peculiaritats i no està, curiosament, vinculat al euroescepticisme. Combina el populisme i el conservadorisme, encara que en aquest últim cas no apel·la obertament a la identitat espanyola sinó, subtilment,

NUALART

a les seves dimensions implícites: preferència per immigrants procedents de països no musulmans i de parla castellana i recel d'una ètnia gitana europea. Criteris que, per cert, ens porten a la noció d'hispanitat i al temps de la reconquesta i els reis Catòlics, que són les fonts d'inspiració del Partit Popular. Estem en un escenari històric molt pròxim a la Inquisició. Vistos en llarga perspectiva històrica, els immigrants sense drets són tractats com si fossin nous heretges que no tenen dret ni moralitat, i per tant tampoc en tenen a ser considerats humans.

Davant això, ¿què podem fer si els mecanismes socials i legals no són efectius? Demanar que els governs i els partits sensats no s'amaguin simplement darrere de discursos no racistes, perquè han de ser activament antiracistes i pas-

sar a l'acció que demana gran part de la societat civil. Proposo dues mesures ràpides i viables. Primera: que la Generalitat declari que Catalunya és un país on no es tolerarà que es vulnerin drets humans i en què, per tant, es combatran aquelles pràctiques d'altres governs que sí que els vulnerin. Segona: que el Parlament introdueixi un procediment per als partits i els faci firmar una carta de valors i de respecte pels drets humans, i també que explícitament els partits es comprometin a no utilitzar el fòrum públic i de representació de la societat per legitimar discursos i pràctiques xenofòbes.

SENSE AQUESTS compromisos no tenim possibilitats de reduir l'espai de la xenofòbia. Ja s'ha vist que la societat sola, sense la complicitat dels partits i dels governs, no té prou força ni se la respecta. Recordem la imatge intolerable de tota la cúpula d'un partit acompanyant l'alcalde de Badalona als tribunals per un assumpte de xenofòbia. Amb la mateixa contundència que escolta la veu del poble de Catalunya en el procés de transició nacional, el Govern ha d'escoltar la societat civil que vol posar fre al vot xenofòb. Catalunya té aquí una altra vegada una oportunitat per fer valer la seva marca de drets humans i de combat antixenofòb davant tot Europa. Encara estem a temps de no banalitzar la xenofòbia. ≡

Professor de Ciència Política a la Universitat Pompeu Fabra.